

ПРАВО НА ПРИВАТНІСТЬ: ЦАРИНА НЕЗАЛЕЖНОСТІ ОСОБИ

Здійснено аналіз права на приватність – одного з найважливіших особистісних прав. Наведено причини недостатньої уваги в Україні до прайвесі як до політико-правового феномену. Наголошено, що в умовах розвитку найновіших технологій право на приватність, основою якого є питання здобуття і поширення інформації про особу, піддається постійним загрозам його порушення.

Ключові слова: *право на приватність, прайвесі, персональні дані, Рада Європи, Національна стратегія у сфері прав людини.*

Постановка проблеми. Особистісні права людини – не лише надзвичайно важлива складова інституту прав і свобод, а й одна з найактуальніших тем, що досліджуються представниками різних гуманітарних наук – політологами, соціологами, філософами, юристами. Така увага науковців пояснюється значенням цих прав. Саме особистісні права забезпечують автономію індивіда, персональні потенції його розвитку й самовизначення, захищають від втручання в сферу його приватного життя та особистої свободи і з боку держави, і з боку інших суб'єктів.

За визначенням П. М. Рабіновича, «особистісні права – це можливість збереження, розвитку і захисту морально-психологічної індивідуальності людини, її світогляду та духовності (зокрема, права на честь і гідність, ім'я, свободу світогляду і віросповідання, вираження своїх переконань)» [1, с. 23–24].

Одним із найважливіших особистісних прав, яке найбільш наочно відображає свободу людини, є право на приватність (прайвесі). Його дослідження має велике значення як для юридичної науки, так і для законотворчості та правозастосовної практики, що стосуються захисту прав і свобод людини, розвитку її індивідуальності.

Стан дослідження. Питанням тлумачення та забезпечення права на приватність (на недоторканність приватного й сімейного життя) присвячено праці багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників, з-поміж них Н. Беляєва, Д. Гудима, Т. Дудаш, С. Ільченко, І. Михайленко, С. Мішуровська, Б. Неделек, С. Погребняк, П. Рабінович, С. Рабінович, М. де Сальвія, В. Серьогін, Т. Фулей, Г. Христова, Ж. Чевичалова, С. Шевчук. Проте, зважаючи на складність і багатогранність

таких проблем, доводиться констатувати нагальну потребу у подальших наукових розвідках з цієї проблематики.

Метою статті є загальнотеоретичний аналіз права людини на приватність як одного з найважливіших особистісних прав.

Виклад основних положень. На теренах Української держави, навіть після двадцяти п'яти років її незалежності, прайвесі (від англ. *privacy* – таємниця, усамітнення, приватне життя) як політико-правовий феномен залишається значною мірою, так би мовити, тета *incognita* (від лат. – невідома, незвідана земля).

І справа тут не лише в тому, що термін «*privacy*» є «ярликом» для особливої правової категорії в англо-американській правовій системі та не має аналогів в українській мові. Він може означати в одних випадках приватне життя, в інших – право на приватне життя, у третіх – право на захист недоторканності приватного життя тощо [2].

Ще однією вагомою причиною такої ситуації є те, що в радянський період проблеми приватності свідомо ігнорувалися: адже за тоталітарного політичного режиму людина вважалася лише маленьким «гвинтиком» у державному механізмі. Тому, ясна річ, і в теорії, і на практиці фактично не звертали уваги на проблеми окремої особи; за тих часів вважалось, що вона на це просто не заслуговує! Розвиток теорії відбувався шляхом абсолютизації таких понять, як «маси», «трудящі», «радянський народ», що певною мірою спричинило «забуття» індивіда, ігнорування його потреб та інтересів (як писав В. Маяковський: «Єдиница! – Кому она нужна?!»). У сучасному цивілізованому світі така ситуація є неприпустимою.

На думку знаного українського дослідника В. Серьогіна, «усе розмаїття існуючих концепцій прайвесі можна умовно розподілити на дві групи залежно від їхнього ставлення до цього політико-правового феномену: ті, що визнають його самостійність (абстрактні), й ті, що його не визнають (редукціоністські).

Серед усього розмаїття наукових концепцій, які визнають прайвесі як самостійний політико-правовий феномен, основними, найпоширенішими на сьогодні є: 1) прайвесі як право бути залишеним у спокої (С. Уоррен, Л. Брандейс); 2) прайвесі як обмежений доступ до себе (Д. О'Брайєн, Е. Ван Ден Хааг, Р. Гавізон); 3) прайвесі як секретність (Р. Позер, С. Джерард, А. Етціоні); 4) прайвесі як контроль над персональною інформацією (А. Вестін, Р. Паркер, Р. Мерфі); 5) прайвесі як захищена індивідуальність (С. Бенн, Е. Блошштейн, Л. Хенкін); 6) прайвесі як інтимність (Т. Джереті, Д. Фарбер, Дж. Рейчелс)» [3, с. 537]. Навіть побіжне ознайомлення зі змістом названих концепцій дає підстави стверджувати, що кожна з них має

свої «слабкі місця» і аж ніяк не може претендувати на те, аби повною мірою охопити всі аспекти прайвесі.

Водночас наголосимо, що у наш час – час надшвидкого розвитку найновіших технологій – право на приватність («серцевиную» якого є питання, пов'язані зі здобуттям, зберіганням і поширенням інформації про особу; з тією мірою, з якою людина може контролювати доступ інших людей і державних органів до цієї інформації, та з можливістю для індивіда зберегти свою анонімність) особливо часто піддається загрозам його порушення.

З іншого боку, «не є загальноновизнаним той факт, що приватність – стосовно деяких сфер, у яких індивід може контролювати процес розповсюдження інформації, ступінь доступу до неї та міру ваги, – є насправді ідеалом: дехто каже, що сучасне захоплення приватністю є тільки ще однією ознакою жадливого індивідуалізму як одного з аспектів процесу *відчуження*» [4, с. 303]. Зазначимо, що індивідуалізм прийнято вважати одним із важливих гасел на прапорі лібералізму й, своєю чергою, улюбленою мішенню гострої (і не завжди об'єктивної) критики апологетів іншої потужної течії політико-правової філософії сучасності – комунітаризму.

Право на приватність життя знайшло відповідне закріплення як в універсальних, так і в регіональних міжнародних договорах. Зокрема, згідно зі ст. 12 Загальної декларації прав людини, ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте (в офіційному тексті англійською мовою – *his privacy*) і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканність його житла, таємницю його листування і кореспонденції або на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань [5].

Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (ст. 17) проголошує: «1. Ніхто не повинен зазнавати свавільного чи незаконного втручання в його особисте (*his privacy*. – *О.П.*) і сімейне життя, свавільних чи незаконних посягань на недоторканність його житла або таємницю його кореспонденції чи незаконних посягань на його честь і репутацію. 2. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання чи таких посягань» [6].

Своєю чергою, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (далі – Конвенція, ЄКПЛ) формулює у ст. 8 відповідне право так: «1. Кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції. 2. Органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної

та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб» [7]. Наголосимо, що цитована стаття є черговою ілюстрацією поширеного в міжнародно-правових актах та в більшості сучасних конституцій [8, с. 380] певного конфлікту між ліберальним закріпленням прав людини (ч. 1) і вимушеним обмеженням їхньої реалізації з підстав, що мають в переважній більшості чітко виражений комунітаристський відтінок (ч. 2).

Хартія основних прав Європейського Союзу 2000 р. проголошує в ст. 7, що «кожна людина має право на повагу її приватного і сімейного життя, на недоторканність житла і таємницю кореспонденції», фактично дослівно повторюючи формулювання ч. 1 ст. 8 ЄКПЛ. Натомість важливою новелою Хартії (порівняно з Конвенцією) є положення її ст. 8, присвячені захисту відомостей особистого характеру, що вочевидь є підтвердженням поширеної у вітчизняних і зарубіжних наукових колах позиції (з якою ми солідарні), за котрою основою права на приватність є питання, пов'язані зі здобуттям і поширенням інформації про особу, про її персональні дані.

З огляду на це не можна не згадати про такі міжнародні документи, як Конвенція Ради Європи (далі – РЄ) «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних» (1981 р.), Директива 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних» (1995 р.), Директива № 2002/58/ЄС Європейського Парламенту і Ради ЄС щодо обробки персональних даних і захисту конфіденційності в секторі електронних засобів зв'язку (2002 р.).

Згідно з п. а ст. 2 Конвенції РЄ «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних», «персональні дані» означають будь-яку інформацію, яка стосується конкретно визначеної особи або особи, що може бути конкретно визначеною («суб'єкт даних»)» [9]. При цьому Законом України «Про ратифікацію Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних та Додаткового протоколу до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних стосовно органів нагляду та транскордонних потоків даних» від 06.07.2010 р. № 2438-VI до підпункту «а» пункту 2 статті 3 Конвенції було внесено таке застереження: «Україна не буде застосовувати цю Конвенцію до персональних даних, які обробляються фізичними особами виключно для професійних особистих чи побутових потреб» [10].

Слушною також видається висловлена у вітчизняній літературі теза про те, що універсальні міжнародні договори містять лише зміст

права на приватне життя й *не торкаються питання про можливість та шляхи його обмеження*. Це дає змогу розглядати ці договори як такі, що не посягають на культурологічні й законодавчі особливості національного законодавства держав, які є їх сторонами. Регіональні міжнародні договори про права людини (ЄКПЛ, Американська конвенція про права людини, Африканська хартія прав людини), навпаки, не оминають питання про обмеження права. Це обумовлено певною культурною єдністю держав, які уклали ці договори, й дає можливість підвищити рівень міжнародного контролю за дотриманням проголошених прав індивідууму [11, с. 14].

Як зазначає В. Серьогін, «право на недоторканність приватного життя необхідно розглядати у трьох аспектах: 1) як право індивіда на своє власне життя, на дії щодо самого себе; дане право безпосередньо пов'язане з індивідуальністю конкретної людини, а відповідно, й із захистом від втручання з боку всіх суб'єктів права; 2) як неприпустимість втручання у приватне життя особи з боку держави, організацій, юридичних і фізичних осіб (дуже тонкою видається лінія розмежування між першим і другим аспектами – *О.П.*); 3) як право, суміжне з іншими правами, а саме: з правом на недоторканність сімейного життя, правом на недоторканність житла, правом на недоторканність кореспонденції. Однак, звертаючись до останнього аспекту, слід мати на увазі, що перелічені права можна розглядати і як примикаючі до права на недоторканність приватного життя елементи, і як самостійні права» [3, с. 538]. Останнє зауваження видається слушним і щодо формулювання ст. 8 Конвенції.

З цього приводу Б. Неделек вказує, що ця «стаття проголошує чотири види прав, спільним для яких є те, що вони стосуються особистої сфери життя людини: приватне життя, сімейне життя, житло, кореспонденція» [12, с. 347].

Проте ми не можемо не зауважити, що в тексті самої Конвенції вживається однина як у назві статті («Право на повагу до приватного і сімейного життя»), так і в тексті її ч. 2 («Органи державної влади не можуть втручатись у здійснення *цього права...*»), тобто, виходячи з філологічного аналізу, йдеться все-таки про одне право – з чотирма його різними аспектами, складовими.

Ба більше, С. Шевчук, узагальнюючи відповідну практику ЄСПЛ, виокремлює чотири основні складові права на повагу до приватного життя:

- інформаційну (що охоплює такі аспекти, як поширення відомостей про особу, збір та обробку персональних даних);
- фізичну (тобто захист фізичної недоторканності особи);

- комунікативну (безпеку та приватність листування, електронної пошти, телефонних розмов та інших видів приватних комунікацій);
- просторову (яка охоплює поняття дому, робочого місця, тобто безпосереднього середовища особи) [13, с. 362].

В Основному Законі України різним аспектам права на приватність присвячено декілька статей (30–32). Центральною серед них (генеральною клаузулою) є ст. 32, котра в ч. 1 проголошує: «Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України», а в ч. 2 встановлює заборону на «збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини».

У Рішенні Конституційного Суду України № 2-рп/2012 від 20.01.2012 р. наголошується, що «право на приватне та сімейне життя є засадничою цінністю, необхідною для повного розквіту людини в демократичному суспільстві, та розглядається як *право фізичної особи на автономне буття незалежно від держави, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб*» (п. 3.1) [14, ст. 332].

Прикметно, що Національною стратегією у сфері прав людини (далі – Стратегія), виходячи з аналізу очікуваних результатів її реалізації в частині забезпечення права на приватність, останнє розуміється *вужче*, аніж Конституційним Судом України, Парламентською Асамблеєю РЄ і ЄСПЛ, що суперечить навіть власній задекларованій *стратегічній меті* «забезпечення встановлених (ким? – *О. П.*) стандартів захисту права на приватність» [15]!

На підтвердження наших слів змушені навести декілька розлогих цитат з офіційних документів. Отож, у загальній частині Стратегії наголошено: «Удосконалення системи захисту прав і свобод людини здійснюватиметься з урахуванням як вітчизняного досвіду, так і напрацьованих та апробованих міжнародною спільнотою засад і принципів. У цьому зв'язку буде взято до уваги та активно використовуватиметься досвід Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, правозахисних організацій України, Організації Об'єднаних Націй, *Ради Європи*, Організації з безпеки і співробітництва в Європі, інших міжнародних організацій, а також практика *Європейського суду з прав людини*» [15]. З іншого боку, один із найважливіших очікуваних результатів формулюється так: «Мінімізовано та чітко регламентовано законом випадки *втручання держави у право на приватність*».

Порівняємо це положення із позицією РЄ, яка у Резолюції Парламентської Асамблеї 1165 (1998 р.) зазначала: «Право на приватність

... Асамблея вже розглядала у своїй декларації про ЗМІ та права людини ... як «*право жити своїм особистим життям з мінімальним стороннім втручанням*». З огляду на нові комунікаційні технології, які роблять можливим збереження і використання інформації приватного характеру, *право особи контролювати інформацію про себе* має бути додано до цього визначення (п. 5). Асамблея наголошує, що право на приватність, яке закріплене у ст. 8 Європейської конвенції з прав людини, повинно захищати приватне життя особи *не лише від втручання влади, але й від подібних дій з боку інших осіб чи інститутів, зокрема ЗМІ* (п. 12) [16].

«Не дотягують» очікувані результати Стратегії й до стандартів, сформульованих в практиці ЄСПЛ. Як наголошує Страсбурзький суд, «хоча метою ст. 8 є головним чином захист особи від свавільного втручання державної влади, вона (ст. 8) *не просто зобов'язує Державу утримуватися від такого втручання*: в доповнення до цього основного негативного обов'язку вона може означати *й позитивні зобов'язання*, невід'ємні від справжньої поваги приватного і сімейного життя» (*McGinley et Egan*, 98) [17, с. 530]. На жаль, мусимо констатувати, що Стратегія – важливий вітчизняний офіційний документ у сфері забезпечення прав людини – обмежилася лише визнанням негативних обов'язків держави, ігноруючи еволюцію правових позицій ЄСПЛ, практика якого, нагадаємо, законодавчо визнана джерелом права [18, ст. 792].

В українській правовій літературі під правом на приватність розуміють особисте немайнове право фізичної особи, що забезпечує її життєдіяльність у сфері сімейних, побутових, особистих, інтимних та інших відносин, вивільнених від виконання покладених на неї публічних функцій, а також надає можливість визначати межі й режим доступу до цієї приватності, дозволяти чи забороняти поширювати інформацію щодо неї [19, с. 182].

Своєю чергою, В. О. Серьогін наводить таку дефініцію: «Приватне життя – це сфера життєдіяльності людини, що являє собою сукупність явищ, які характеризують існування і визначають розвиток людини як приватної (пересічної) особи, стосуються тільки її, не пов'язані з виконанням нею публічних функцій і вилучені з поля зору громадськості» [3, с. 194].

На думку харківської дослідниці І. Михайленко, «узагальнено приватне життя можна визначити як фізичну й духовну царину, яка формується й контролюється самою людиною і яка є вільною від зовнішнього втручання» [20, с. 60]. Гадаємо, радше *має бути* вільною. Окрім того, згадана авторка, вважаючи, що «саме право на приватність

не містить чітко сформованого ядра, а об'єднує в собі невизначене коло інтересів, які важко описати одним поняттям» [20, с. 191], пропонує як один із центральних елементів свого дослідження висновок «про недоцільність вичерпного визначення права на недоторканність приватного життя» [20, с. 8]. Видається, що цей висновок є дискусійним, вже хоча б тому, що за такою логікою спроба дати будь-яке визначення в загальній теорії права і держави може вважатися «недоцільною».

Назагал доречно погодитися із влучним і дотепним висловом професора Д. Янга про те, що «приватне життя, як слон – воно швидше впізнається, ніж описується» [13, с. 359].

Висновки. Підсумовуючи наведене, зазначимо, що в Україні необхідність подальших розвідок проблем, які стосуються реалізації права на приватність, визначається низкою вагомих обставин:

– по-перше, надзвичайно швидким поступом науково-технічного прогресу, що зумовлює появу щораз нових небезпек для вказаного права;

– по-друге, необхідністю сприйняття кращого європейського досвіду та завданням приведення вітчизняного законодавства у відповідність до міжнародно-правових стандартів;

– по-третє, важливістю чіткого визначення змісту права на приватність, його структурних елементів і форм прояву й потребою глибокого наукового аналізу меж можливого втручання з боку держави і суспільства у сферу приватного життя;

– по-четверте, необхідністю розробки ефективних юридичних засобів, за допомогою яких це право забезпечувалося би належним чином. У цьому контексті є надважливим аналіз відповідної практики ЄСПЛ, що й має бути метою наступних досліджень.

1. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посібник / П. М. Рабінович. – Вид. 10-е, доп. – Львів: Край, 2008. – 224 с.

2. Прайвеси // Юридический словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/17418>

3. Сьрьогін В. О. Право на недоторканність приватного життя у конституційно-правовій теорії та практиці: монографія / В. О. Сьрьогін. – Х.: ФІНН, 2010. – 608 с.

4. Гевінсон Р. Приватність / Р. Гевінсон // Енциклопедія політичної думки / пер. з англ. – К.: Дух і Літера, 2000. – С. 303–304.

5. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015

6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995043>

7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004

8. Панкевич О. З. Філософсько-правові засади обмежування прав людини у міжнародно-правових та конституційних актах / О. З. Панкевич // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – Львів: ЛьвДУВС, 2016. – Вип. 1. – С. 373–383.

9. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_326

10. Про ратифікацію Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних та Додаткового протоколу до Конвенції про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних стосовно органів нагляду та транскордонних потоків даних: Закон України від 06.07.2010 р. № 2438-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2438-17>

11. Мішуровська С. Т. Міжнародно-правовий захист права на приватне життя (сучасна практика): автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.11 / С. Т. Мішуровська. – Х., 2011. – 21 с.

12. Неделек Б. Стаття 8 Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод / Б. Неделек // Європейська конвенція з прав людини: основні положення, практика застосування, український контекст; за ред. О. Л. Жуковської. – К.: ВППОЛ, 2004. – С. 347–400.

13. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції / С. Шевчук. – Вид. 2-е, випр., доп. – К.: Реферат, 2007. – 848 с.

14. Рішення Конституційного Суду України від 20.01.2012 р. № 2-рп/2012// Офіційний вісник України. – 2012. – № 9. – Ст. 332.

15. Національна стратегія у сфері прав людини. Затверджено Указом Президента України від 25 серпня 2015 р. № 501/2015 // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 160.

16. Резолюція 1165 (1998) «Право на приватність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cedem.org.ua/library/rezolyutsiya-1165-1998-pravo-na-privatnist/>

17. Де Сальвіа М. Прецеденты Европейского Суда по правам человека. Руководящие принципы судебной практики, относящиеся к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод. Судебная практика с 1960 по 2002 г. / М. де Сальвіа. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2004. – 1072 с.

18. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України // Офіційний вісник України. – 2006. – № 12. – Ст. 792.

19. Посикалюк О. О. Особисте немайнове право фізичної особи на приватність: компаративістський підхід / О. О. Посикалюк // Наукові читання. Присвячені пам'яті В. М. Корецького: зб. наук. праць; Київський ун-т права НАН України. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2008. – С. 182–184.

20. Михайленко І. В. Право людини на недоторканність приватного життя: поняття, аспекти, механізми реалізації: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 / І. В. Михайленко. – Х., 2014. – 231 с.

Панкевич О. З. Право на приватність: сфера незалежності особистості

Осуществлен анализ права на приватность – одного из важнейших личностных прав. Указаны причины недостаточного внимания в Украине к праву как политико-правовому феномену. Акцентируется, что в условиях развития новейших технологий право на приватность, основу которого составляют вопросы получения и распространения информации о лице, подвергается постоянным угрозам его нарушения.

Ключевые слова: право на приватность, приватность, персональные данные, Совет Европы, Национальная стратегия в сфере прав человека.

Pankevych O. Z. Right to privacy: realm of individual independence

The article is devoted to general theoretical analysis of the right to privacy most clearly reflecting the human freedom being, in the author's opinion, one of the most important personal rights. The personal rights are emphasized to ensure autonomy of individuals, personal potency of their development and self-definition, to protect from interference into private life and personal freedom both by the state and other parties. It is noted that the study of the right to privacy is of great importance both for legal science, and for lawmaking and law enforcement practice related to the protection of human rights and freedoms and their individuality development. Attention is drawn to the fact privacy in the Ukrainian state as a political and legal phenomenon remains largely terra incognita. The case is not only that the term «privacy» is a «shortcut» for a special legal category in the English and American legal systems and has no analogues in the Ukrainian language. It may mean private life in some cases, the right to privacy – in the second cases, and the right to protection of private life – in the third, etc.

Another important reason for the above situation is that privacy issues were ignored during the Soviet period: since a human was considered only a «screw» in the state mechanism of the totalitarian political machine. Thus, of course, no attention was paid to the problems of the individual either in theory or in practice; it was thought at that time that the latter simply does not deserve such attention! The theory was developing by giving absolute priority to such concepts as «working people», «Soviet people» that led to «neglecting» individuals ignoring their needs and interests. This situation is unacceptable in today's civilized world.

It is particularly emphasized that right to privacy, «core» issue of which is related to gaining, keeping and disseminating information about a person, is exposed to constant threats of abuse in the rapid development of the latest technology.

Key words: right to privacy, privacy, personal data, the Council of Europe, National strategy for human rights.

Стаття надійшла 21 квітня 2017 р.